

POR A LA LLIBERTAT

Claudia Korol

17 de maig del 2006

www.intersexualite.org

Intervenció realitzada en l'acte realitzat sobre el Dia Mundial contra la Homofòbia a l'Institut Hannah Arendt

Vull agrair a Diana (Maffia) la invitació, que entenc com una oportunitat per intentar pensar sobre la diversitat de fòbies que podem reconèixer en el propi món de la diversitat, sobre les exclusions entre els exclosos i excloses, sobre les jerarquitzacions i estigmatitzacions que reproduïm en el nostre propi camp.

Parlo com a feminista, des de l'experiència d'educació popular, realitzant juntament a les altres companyes i companys de l'equip Pañuelos de Rebeldía, amb qui intentem aportar junt a altres moviments populars, a la batalla per suprimir totes les opressions, totes les dominacions, les diverses formes d'explotar i alienar que s'exerceixen des d'una hegemonia cultural burgesa, racista, homofòbica, lesbofòbica, travestofòbica, transfòbica, misògina, xenòfoba, violenta.

Voldria compartir algunes experiències que sorgeixen en els moviments com els que venim lluitant contra les conseqüències de la exclusió social, contra la falta de treball, d'educació, de salut; contra l'alienació i el desamparament provocats pel capitalisme i el patriarcat.

Per exemple: vam compartir una experiència de formació política amb un moviment piquetero. Un dels seus dirigents un dia no va anar més a la ruta, ni als projectes productius. Dies després vam saber que va morir de sida en un hospital. Agonitzà i morí, sense animar-se a dir-li als seus companys i companyes del moviment la malaltia que tenia, per por a la estigmatització, al rebuig. Se'n va anar sol a l'hospital i allí va morir, qui havia lluitat amb valentia en molts talls de ruta. Qui no va tenir por a enfrontar-se a la policia en les barricades, va tenir por a enfrontar-se a la desvalorització dels seus companys, de la seva dona i dels seus fills, a la possible sospita, a la discriminació. Això és la homofòbia, viscuda no sols com a experiència aliena, sinó en la pròpia concepció del company, que somniava i volia canviar el món.

Ens preguntem després de saber de la seva mort, amb els seus companys i companyes, quin tipus d'organitzacions estem creant. Quin tipus de vincles existeixen en elles. Quina emancipació imaginem.

Quan plantegem lluitar contra la homofòbia, contra la travestofòbia, la lesbofòbia, la misoginia, que s'expressen no sols en la societat en general, sinó també en el dia a dia d'aquests moviments, no ho situem sols en millorar les possibilitats d'inclusió en els mateixos dels companys i companyes gais, lesbianes, travestis que els integren. No estem lluitant per una millor inclusió

entre grups d'exclusos i excloses. Estem dient que és necessari repensar la teoria amb què es creen i construeixen els nostres moviments que se senten i es volen populars, revisar críticament les nostres pràctiques, concepcions, intentant que al mateix temps que es talla la ruta, o es debat en assemblea, o es menja en un menjador comunitari, es vagin modificant els vincles i relacions a l'interior d'aquests moviments, basades moltes vegades en l'autoritarisme, el masclisme, la homofòbia, la xenofòbia, el racisme. Que es vagin creant espais on puguem intuir el món que desitgem, i sapiguem multiplicar pràctiques de llibertat. Del contrari, aquests espais també poden tornar-se llocs en els que es condiciona i reforça el prejudici i la opressió.

Una altre experiència. Vaig ser convidada a participar a Chiapas en la inauguració d'una escola zapatista, al 2005. Havia estat per primera vegada en aquestes comunitats al 1995. 10 anys després era meravellós assistir als canvis que s'havien produït en els homes i dones que exerceixen quotidianament el dret a la autonomia i la dignitat.

La festa es feia en una comunitat, governada pels propis zapatistes, per una Junta de Bon Govern. Interessada en les dimensions de transformació de la vida quotidiana, vaig començar a preguntar-los a diversos companys i companyes de la comunitat, pels aspectes del seu dia a dia. Vam parlar de com es formen les parelles, de les possibilitats d'escollir de les dones, de com prenen les famílies el fet de que les dones joves se'n vagin de la comunitat per diversos mesos per formar-se com a mestres o com a promotores de salut, què passa amb la violència en les parelles. En aquest anar i venir d'històries, li pregunto a un noi sobre com eren les relacions entre homes que estimen a homes o dones que estimen a dones. Ell em va mirar com qui veu aterrar a un extraterrestre, i em va dir sorprès "aquí això no passa! en el seu país passen aquestes coses?".

Aleshores vaig pensar que hi ha un llarg camí també entre el discurs d'un moviment que explícitament es dirigeix cap a lesbianes, gais, transvestits, bisexuals, i s'identifica amb les nostres demandes, i ens sent part de la creació d'un món nou, com figura en moltes de les declaracions de la comandància zapatista, i la transformació efectiva de la vida quotidiana de milers de persones.

Com crear una vida plena, en la que la pràctica de la llibertat signifiqui suprimir les opressions?

No tinc moltes respostes. Més aviat tinc preguntes per a compartir.

Ensenyem a llegir i a escriure paraules. Les paraules nombren el món que anem construint. Les paraules que llegim i escrivim, van refent el món, sempre que siguin paraules amb densitat material, amb pràctiques que les sostinguin.

Les paraules també poden ajudar-nos a somniar nous móns, si som capaços de vivenciar que "els somnis ocorren -com ens va dir una companya en un taller- quan no ens adormim"; quan ens atrevim a jugar la nostra pròpia carta, un as que no serà el triomf, sinó que ens habilitarà per a seguir jugant. Però les

paraules que aprenem a llegir i a escriure, poden actuar com a presons de la nostra imaginació i subjectivitat, si al temps que nombrem estigmatitzem, discriminem, invisibilitzem, neguem a altres, negant el que d'ells i d'elles hi ha en nosaltres.

Quan ensenyem a llegir i a escriure paraules, aprenem a llegir i a escriure històries. Quan aprenem paraules i històries, ens referim a cossos. Però al mateix temps, reinventem amb pràctiques col·lectives, socials, i amb les paraules que les enuncien, els cossos que nombrem. I en aquest devenir dels cossos reconeguts, els i ens subjectivitzem, els i ens reencenem de passió i de desig, o del contrari, els i ens castrem.

Moltes vegades les pràctiques dels moviments populars conceberen als cossos com a instruments per la lluita, els únics, les nostres armes contra el poder. Solen ser -en aquest cas- concebuts com a cossos que resisteixen, però que no desitgen. Cossos que suprimeixen tota necessitat aliena al que es considera la lluita mateixa. Cossos que van reprimint i oblidant el desig.

El poder dels cossos contra el cos del poder, planteja una batalla desigual, que té entre els seus recursos, l'entrega del cos i la supressió del cos. En aquesta batalla, podem perdre'ns abans de perdre.

Recuperar els cossos, en la seva integritat desitjant, és una possibilitat altament subversiva. Però... Què atempta contra aquesta possibilitat?

Entre moltes altres coses, els "filats culturals" que separen els nostres cossos del desig, les idees dels sentiments, les pràctiques de les teories. La creença de que ja n'hi ha prou en nombrar, sense posar en joc la corporalitat, la materialitat de la paraula.

Atempta contra aquesta possibilitat, la fragmentació entre els que lluitem contra cada una de les exclusions, dissociant el nostre esforç d'altres esforços que tenen una mateixa direcció: un món en el que hi càpiguen tots els móns, acabar amb el sistema d'opressió.

Atempta contra la possibilitat subversiva de recuperar els cossos, la dificultat que tenim per reconèixer-nos en el cos d'un altre cos ferit, oprimint pel capitalisme i pel patriarcat, sigui el cos de la companya travesti que suporta les nits en la comissaria, o la repressió i el setge policial multiplicats en la nostra ciutat a partir de l'aprovació del nou codi contravencional, a la simulació de la companya lesbiana o del company gai que creuen que han de viure aparentant el què no són per poder ser, o el dolor de qui foren sotmesos a operacions normalitzadores per un cos mèdic que dicta l'ordre i la norma, o dels mapuches que estan agonitzant en un hospital de Temuco, o de les dones violades i empresonades a Atenco, o dels presos a Las Heras per demandar treball, que sofreixen quotidianament la negació que signifiquen els espais de reclusió, i la nova negació que expressa la indiferència de molts i moltes de nosaltres, els exclosos i excloses de sempre.

Atempta contra la possibilitat subversiva de recuperació del cos desitjant, la institucionalització de les polítiques assistencials que promouen, tant en el camp social com en les polítiques cap a la diversitat sexual, la inclusió subordinada en un ordre aliè, en un poder que ens nega per desintegrar-nos; la il·lusió de que n'hi ha prou en buscar un lloc més càlid dins dels territoris subordinats, i per subordinats, mutilants.

Atempta també la dificultat de diàleg, la superposició de monòlegs i de sorderes de qui en el camp dels exclosos i excloses multipliquem els protagonismes personals per sobre dels esforços col·lectius de gestació d'una cultura emancipadora contrahegemònica, basada en valors oposats als que reforcen la dominació.

En els moviments populars, en les nostres pràctiques, hi ha homofòbia, hi ha lesbofòbia, hi ha travestofòbia. Hi ha sobretot un gran perjudici que ens impedeix reconèixer-nos amorosament en els nostres cossos, i atorgar-los als mateixos un lloc en la construcció política, que vagi més enllà del lloc d'instrument o d'arma.

Com modificar-ho? No tenim moltes respostes més que la d'una tasca sistemàtica de reconeixement de nosaltres, de qui som, de les nostres històries, que ens permetin identificar-nos i comunicar-nos.

Proposem una aportació des de l'educació popular feminista, que vinculi íntimament les dimensions de la vida quotidiana, amb els diversos aspectes de la lluita social i política.

Proposem una pedagogia del diàleg. D'un diàleg que pugui realitzar-se en trobades com aquesta, o al carrer, en una marxa, en un exercici de solidaritat, no d'assistencialisme, que ens convidi a repensar-nos com a subjectes desitjants.

Proposem un diàleg que ens alfabetitzi. Que ens permeti llegir en els nostres cossos les marques de la rebel·lia. Que ens permeti identificar les cicatrius de la domesticació, i sabent d'elles, predisposar-nos una altre vegada al intent d'aparèixer lo desaparegut, lo silenciats, lo disciplinat. Que ens permeti viure les pulsions del desig, sense col·locar-los immediatament la camisa de força de la racionalitat objectivant. Que ens permeti amistar-nos amb la por, perquè aquesta no ens parilitzi sinó que ens interrogui. Vèncer el terror introduït per la dominació en les nostres vides, requereix d'un esforç gegantí col·lectiu i solidari. Proposem per a això reconèixer la nostra debilitat, mirar-nos als ulls, a la boca, a la pell, als somnis, i demanar-nos ajuda mútuament.

Proposem jugar a que canviem el món, i jugar-nos, i canviar-lo, i en el canvi canviar-nos i quan canviem no deixar de jugar.

Proposem dirigir-nos a l'Assemblea General de la Organització Mundial de la Salut (OMS), sol·licitant ara que s'incloguin en la llista de les malalties socials, la homofòbia, la lesbofòbia, la travestofòbia, la transfòbia, i potser en la llista de les malalties mentals, la por a la llibertat.